

Awifauna lęgowa Ziemi Prudnickiej w latach 2007–2010 i jej przemiany na przestrzeni ostatnich 132 lat (1879–2010)

Breeding avifauna of Prudnik Land (SW Poland) in 2007–2010 and its changes over the last 132 years (1879–2010)

GRZEGORZ KOPIJ

Zakład Ekologii Kręgowców
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
51–631 Wrocław, ul. Kożuchowska 5b
e-mail: grzegorz.kopij@up.wroc.pl

Department of Integrated Environmental Science
Ogongo Campus, University of Namibia
Private Bag 5520 Oshakati, NAMIBIA
e-mail: g.kopij@unam.na

Słowa kluczowe: censusy, agrocenoza, fragmentacja lasu, trend populacyjny, Prudnik, Głogówek, Biała Prudnicka, *Coturnix coturnix*, *Saxicola rubicola*, *Corvus frugilegus*, *Emberiza hortulana*.

Obserwacje terenowe prowadzono w latach 2007–2010 w nizinnej części przedwojennego powiatu prudnickiego w południowo-zachodniej części obecnego województwa opolskiego. Censusy ptaków prowadzono na obszarze około 720 km² obecnych gmin: Prudnik, Lubrza, Biała, Głogówek (obecny powiat prudnicki) oraz w gminach Strzeleczki, Walce i Krapkowice (w powiecie krapkowickim). W latach 2007–2010 wykazano obecność 117 gatunków ptaków, z których 112 uznano za lęgowe, a pięć za prawdopodobnie lęgowe, co stanowi 51,4% wszystkich gatunków lęgowych wykazanych w latach 1990–2014 dla Polski. Stosunkowo niewysoka liczba odnotowanych gatunków wynika z wybitnie rolniczego charakteru tego obszaru z niewielkimi fragmentami lasów, małymi stawami rybnymi oraz kilkoma niewielkimi rzekami. Na ogólną liczbę 127 gatunków stwierdzonych dotąd na Ziemi Prudnickiej jako lęgowe i 11 prawdopodobnie lęgowych (głowienka *Aythya ferrina*, orlik krzykliwy *Clanga pomarina*, kania czarna *Milvus migrans*, sokół wędrowny *Falco peregrinus*, kszczyk *Gallinago gallinago*, mewa siwa *Larus canus*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, rybitwa czarna *Chlidonias niger*, podróżniczek *Luscinia svecica*, wąsatka *Panurus biarmicus* i czyż *Spinus spinus*), 45,9% stanowią Non-Passeriformes, a 54,1% Passeriformes. Kilka gatunków ptaków może osiągać na Ziemi Prudnickiej wysokie koncentracje w skali Śląska jak np.: przepiórka *Coturnix coturnix*, kłaskawka *Saxicola rubicola*, gawron *Corvus frugilegus*, muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*, słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos*, świerszczak *Locustella naevia* i ortolan *Emberiza hortulana*. W latach 2007–2010 na Ziemi Prudnickiej stwierdzono po raz pierwszy następujące gatunki lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe: bocian czarny *Ciconia nigra*, bielik *Heliaeetus albicilla*, błotniak łąkowy *Circus pygargus*, żuraw *Grus grus*, brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*, mewa siwa, rybitwa rzeczna, lerka *Lulula arborea* i wąsatka. Po II wojnie światowej nie potwierdzono gniazdowania następujących gatunków: cyraneczka *Anas crecca*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, perkoz rdzawoszyi *P. grisegena*, zauszniak *P. nigricollis*, bąk *Botaurus stellaris*, bączek *Ixobrychus minutus*, orlik krzykliwy, kania czarna, kobuz *Falco subbuteo*, kropiatka *Porzana porzana*, słonka *Scolopax rusticola*, uszatka błotna *Asio flammeus*, kraska *Coracias garrulus* i dzierzba czarnoczelna *Lanius minor*, a po 1978 r. kolejnych 8 gatunków: głowienka, perkozek *Tachybaptus ruficollis*, perkoz rdzawoszyi, dzierlatka *Galerida cristata*, świergotek polny *Anthus campestris*, białorzotka *Oenanthe oenanthe* i dziwonina *Carpodacus erythrinus*. Większość z nich to gatunki związane ze środowiskiem wodnym.